

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קל.

עין משפט נר מצוה

צב א מיי פ"ז מהלכות
אבות הלכה כג סמנ
עשין מ טושי"ע אבי"ע סי'
מט ספיק ב'
צב ב מיי פ"ז מהל' מחלות
הלכה ב סמנ ע"ז ע"ז
טושי"ע חות"מ סי' רפא ספיק
א'
צב ג מיי פ"ז ס' ופ"ז מהל'
זכיה וממנה ה"ל"א סמנ
שם טושי"ע שס:

א) לעיל קכז: קטנ: לקמן
קל. קמא. ב) ע"י חות'
בימות ל: ד"ה וזמנ,
א) ודריש ב"א, ד) שיק' לע"ג.

תורה אור השלם

1 וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא אֶת
בְּנֵי אֶת אֶשֶׁר יִרְדֶּה לוֹ לֹא
יִזְכַּר לְבָבָר אֶת בֶּן הַזְּנוּיָהוּבָה
עַל פִּי בֶן הַשְּׂנוּאָה הַבָּרִי:
דברים כא טז

הגהות הב"ח

(א) גמ' לבר מעבודת סוכים
וקדושין. י"ב ה"ה לענין
מזהיר קא אשיר ירדה לו לא
למזהיר הר' לבר מקדושין
לדי צבי למזהיר פתר דקדוש
או הוא או היא לא יולנ'
ואפ"ש שטסקין בלחמו ענין
אע"ג דקיימת מדין ותקובת
עבודת סוכים נמי כיון
לדאמסא דבר לעבודת סוכים
לא נלמך קאייבי ליה וחסרי
כהנאה עבי"ה (ב) רשב"ם
ד"ה ואיבעית פניה וכו' ר"י
בן ברקא הוא דשמע' למ"ק:
(ג) ד"ה ללג מי וכו' ואפ"י
הלאו לירשו. י"ב ולפני"ד
נראה שזה פירוש דתוק דלי
בניו ולא דוקא אפי"ו יורשו
כל יורשו משמע אלף נראה
דבניו דוקא וי"מ ממכס
את בניו את מרבה נמי אחר
הלאו יורשו אלף שטית ראו
בניו ולא דוקא אפי"ו יורשו
(ד) ת"ה"ה שיעול וכו'. י"ב
כפ"ק דחולין מבני הוסי'
ח"ל דף כ"ב בשם רובינא
ל"ג תמויה דשיעול משמע
דלי לאו קרא קרא לאו היה
אמינה הכי אלף והלא דין הוא
משמע דנלאו מאי קרא היה
לו למר כן עכ"ל ופ"י ליה
מארי למהשיל' מ"ש סאן:

מוסף רש"י

וקדושין. המקדש אשה
והמנשה אפי"ש שחור נזקין
כדי דבור אינה חורה נזקין
פ"ו ופ"ו. חות' ממדור ועובד
עבודת סוכים ומקדש ומגורש.

מוסף תוספות

א. אבל על אה במקום
בת מורה, כ"ו ישמעאל
בריה הדוא קים ליה במילי
דאברה וכו'. ר"ן. ב. אלא
דטובא אשכחן בגמי דביהל
לומר וליטמון ולא קאמר.
ר"טכ"ח.

וקדושין. שאם קידש אשה בפני עדים וחזר ואמר בתוך כדי דבור להווי מתנה ולא להווי קדושין אין שומעין לו ומקודשת ואינה מקודשת וחומרלא דרנבן היא משום לעו ממזרות אם משאל לאחר זלל גט: **בתנ"י** האומר איש פלוני יירשני אפי"ו אחיו צמקוס שיש לההוא מלווה בת: או צמי פירשני. ויש לו בן: לא אמר כלום. שעקר את הירושה ממקומה. ודייקין בגמרא הא בן זין הבנים דראוי לירש קצת קנה גם הכל ולפוס הר' דיוקא לא מתקומא הר' סיפא אליבא דההוא מנא דלעיל [קס"ז] דקתני גבי ריבה לאחד ומיעט לאחד שאם אמר משום ירושה לא אמר כלום דהיינו בן זין הבנים ואפ"ה קתני רישא דלא קני ובגמרא מתרין לה: אם אמר על מי שראוי לירשו. השתא משמע לן כגון שראוי ראו לירשו צמקוס כגון בן זין הבנים והלך דבריו קיימין אם אמר יירש הכל ועל מי שאין ראו לירשו כגון אחיו צמקוס בתו או בתו צמקוס בנו: **גמ'** טעמא. להווי מתנה על מה שכמו צמורה דקמוריש לאחר צמקוס בת דלא חזי השתא למירת מדי: אימא סיפא אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין היינו סנא קמא. דהכי משמע על מי שראוי לירשו עכשיו דהיינו בן זין הבנים או בת זין הבנות צמקוס שאין בן: וכו' סימא. קפליג ר' יוחנן עליה דת"ק אפי"ו אחר צמקוס בת דשמע' לת"ק דחשיב ליה מתנה על מה שכמו צמורה אפי"ו בנו בן הבנים או בת זין הבנות כדקתני רישא גבי ריבה לאחד ומיעט לאחד שאם אמר משום ירושה לא אמר כלום וכ"ש צמקוס בת דקתני סיפא האומר איש פלוני יירשני כו' וזו ואין לך סיפא לאשמעינן דאפי"ו אחר צמקוס בת אפי"ו יוחנן לאיפלוגי עליה דת"ק ולמימר דבריו קיימין ורישא נמי דבזאת קתני דאפילו צבן

(ה) וקדושין: **בתנ"י** - האומר איש פלוני יירשני במקום שיש בת בתי תירשני במקום שיש בן לא אמר כלום שהתנה על מה שכתוב בתורה **ו** יוחנן בן ברקא אומר: אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין ועל מי שאין ראוי לו לירשו אין דבריו קיימין: **גמ'** טעמא דאחר במקום בת ובת במקום בן הא בן זין הבנים ובת בין הבנות דבריו קיימין אימא סיפא רבי יוחנן בן ברקא אומר אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין היינו תנא קמא וכי תימא רבי יוחנן בן ברקא אפילו אחר במקום בת ובת במקום בן קאמר והתניא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברקא אומר לא נחלקו אבא וחכמים על אחר במקום בת ובת במקום בן שלא אמר כלום על מה נחלקו על בן זין הבנים ובת בין הבנות שאבא אומר יירש וחכמים אומרים לא יירש איבעית אימא מדקאמר לא נחלקו מכלל דתנא קמא סבר נחלקו איבעית אימא כוליה דרבי יוחנן בן ברקא היא וחסורי מחסרא והכי קתני האומר איש פלוני יירשני במקום שיש בת בתי תירשני במקום שיש בן לא אמר כלום הא בת זין הבנות ובן זין הבנים אם אמר יירש כל נכסיו דבריו קיימין שר' יוחנן אומר אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין אומר רב יהודה אומר שמואל הלכה כרבי יוחנן בן ברקא וכן אמר רבא הלכה כר' יוחנן בן ברקא רבא מ"א טעמיה דרבי יוחנן בן ברקא אומר קרא והיה ביום הנחילו את בניו התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה אומר ליה אביי הא מלא יוכל לבבר נפקא אהוה מיבעי ליה לברתניא אבא חנן אומר משום רבי אליעזר מה

הלכה בר' יוחנן בן ברקא. נראה דוקא בן זין הבנים ובת זין הבנות כ"כ פירוש רבינו שמואל: **ה"א** מ"א יובל לבבר נפקא. פירוש מדקאמר רמתנא דחלק צמורה אין יכול לשנות מכלל דחלק פשיטות יכול לשנות ולמה לי קרא דציוס הנחילו את בניו והוה מצי למימר ולטעמין לרנבן נמי יקשה אמאי אינו יכול לשנות חלק פשיטות הא כיון דכתיב לא יוכל לצכר מכלל דחלק פשיטות יכול: **ה** **שיבולי**. (ז) ל"ג והלא דין הוא: מלמוד

ברוקה אומר לא אחר במקום בת ובת במקום בן שלא אמר כלום על מה נחלקו על בן זין הבנים ובת בין הבנות שאבא אומר יירש וחכמים אומרים לא יירש איבעית אימא מדקאמר לא נחלקו מכלל דתנא קמא סבר נחלקו איבעית אימא כוליה דרבי יוחנן בן ברקא היא וחסורי מחסרא והכי קתני האומר איש פלוני יירשני במקום שיש בת בתי תירשני במקום שיש בן לא אמר כלום הא בת זין הבנות ובן זין הבנים אם אמר יירש כל נכסיו דבריו קיימין שר' יוחנן אומר אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין אומר רב יהודה אומר שמואל הלכה כרבי יוחנן בן ברקא וכן אמר רבא הלכה כר' יוחנן בן ברקא רבא מ"א טעמיה דרבי יוחנן בן ברקא אומר קרא והיה ביום הנחילו את בניו התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה אומר ליה אביי הא מלא יוכל לבבר נפקא אהוה מיבעי ליה לברתניא אבא חנן אומר משום רבי אליעזר מה

רבינו גרשום

וקדושין. שאם חיבב על בהמה להקריב לעבודת סוכים ואמר להקריבה בחורו בו לאחרי בתוך כדי דבור לא הויה חורה אם קידש אשה ובתוך כדי דבור חזר בו אפי"ה תופסין בה קדושין וצריכה גט: פ"ס ר' יוחנן [בן ברקא] אומר אם אחר איש פלוני שאמר יירשני במקום שיש בת אם ראוי לירשו הוא אם לא הויה בת כגון שהוא אחיו דבריו קיימין וירשו אפי"ו במקום בת. טעמא דאחר במקום בת. משום הכי אמר ת"ק דלא אמר כלום דמתקרא חתלה מן היראין לשאנא דאיי"ס: דא בבן זין הבנים כלומר דא בבן זין הבנות וכן אהוה אפי"ו לכן אהוה כל נכסיו ולא לשאר בניו הויה נוחלין למי שהוה וירש גמור דבריו קיימין והוה הדין אם לא הדין לו בניו אלא בנות ורצה ליתן לבת אחת בין שאר הבנות: אימא סיפא וכו' וכו' תימא ב"ה קפליג ר' יוחנן [בן ברקא] מילק טפי מנא קמא דאפי"ו אומר על אחר דראוי לירשו במקום שיש בת דקורבה ליה טפי דבריו קיימין. וכן בת במקום בן: דהא תניא כו'. וכיון דקאמר ר' ישמעאל דלא נחלקו אבא וחכמים על דבר זה הדין קושין לירובתיה דדייקין טעמא דאחר במקום בת כו' דר' יוחנן היינו ת"ק. איבעית אימא תריץ הכי מדקאמר ר' ישמעאל לא נחלקו מכלל דת"ק דר' ישמעאל סבר דנחלקו ר' יוחנן לאו היינו ת"ק. ואיבעית אימא תריץ הכי כולה מתני' דהך צבא בתרימא רבי יוחנן בן ברקא היא וחסורא מחסא מתני'. והכי קתני לה האומ' איש פלוני יירשני וכו': התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה מבניו. כלומר הנחילו לרצונו משמע: הא מלא יוכל לבבר נפקא. דסגי ליה כי את הכבוד בן השנואה יכיר מאי האי דכתיב לא יוכל לבבר וגו' כלומר כבוד אי אהוה יכול ליתן חלקו לאחר הא לשאר בניו יכול ליתן חלקם לאחר: אלא ההוא לא יוכל לבבר מיבעי ליה לברתניא אבא חנן כו'